

เอกสารประกอบการประชุมชี้แจง แนวทางการดำเนินการแก้พรรคการเมือง

วันพุธที่ 28 มีนาคม 2561
ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ แกรนด์ บอลรูม ชั้น 4
โรงแรมเซ็นทรา บาย เซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

โดย สำนักกิจการพรรคการเมือง
สำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สารบัญ

	หน้า
1. การรักษาสถานภาพของพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560	1
2. การดำเนินการของพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560	2
2.1 ทุนประเดิม	2
2.2 การจัดให้สมาชิกพรรคการเมืองชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง	2
2.3 การประชุมใหญ่	2
2.4 สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด	3
2.5 แนวทางการปฏิบัติสำหรับการขออนุญาตจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	3
2.6 การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก	4
3. ภาคผนวก	7
3.1 การตอบข้อสอบถามของพรรคการเมือง	8
3.2 แนวทางการปฏิบัติสำหรับการขออนุญาตดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และประชุมเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง	28

1. การรักษาสถานภาพของพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 บทเฉพาะกาล มาตรา 140 กำหนดให้พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ยังคงดำรงอยู่และมีสถานะต่อไป

ต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ได้มีการแก้ไขมาตรา 140 เพื่อให้การจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองพร้อมทั้งการแสดงหลักฐานการยืนยันตัวบุคคล ที่อยู่ เจตนารมณ์ และการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นไปโดยถูกต้อง เรียบร้อย เป็นปัจจุบัน ไม่เกิดความยุ่งยาก สับสน หรือความเหลื่อมล้ำระหว่างพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นก่อนแล้วไม่ว่าจะมีสมาชิกจำนวนมากหรือน้อย และระหว่างพรรคการเมืองเหล่านั้นกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยให้เสรีภาพแก่บุคคลในการที่จะ พิจารณาตรวจสอบ ทบทวน การตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งโดยรอบคอบ ชัดเจน อิสระ และสมัครใจ ไม่อยู่ภายใต้ความกดดันหรือข้อผูกพันใดๆ ด้วยการเป็นฝ่ายยืนยันเจตนารมณ์ โดยมีได้มีการสลายสมาชิกภาพและเริ่มต้นใหม่ทั้งหมดแต่อย่างใด ซึ่งหากพรรคการเมืองใดมีสมาชิกถูกต้อง ครบถ้วนตามลักษณะดังกล่าวอยู่แล้วไม่ควรได้รับการกระทบกระเทือนมากนัก ดังนี้

1) ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ยังคงเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2560

2) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 เป็นสมาชิกและยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต่อไป

3) ให้สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 และประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 และชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง ภายใน 30 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 30 เมษายน 2561 เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวสมาชิกผู้ใดไม่ได้มีหนังสือแจ้ง ยืนยันการเป็นสมาชิกให้เป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น และให้พรรคการเมืองแจ้งให้นาย ทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน 30 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 30 พฤษภาคม 2561 ตามแบบ 1 และ แบบ 2 ของประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่ประสงค์ยืนยัน การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อไป ลงวันที่ 7 มีนาคม 2561

2. การดำเนินการของพรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรคการเมือง พ.ศ. 2560 บทเฉพาะกาล มาตรา 141 กำหนดให้พรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงสมาชิกพรคการเมืองที่แตกต่างจากที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดให้มีทุนประเดิมชำระค่าบำรุงพรคการเมือง การประชุมใหญ่ การจัดตั้งสาขาพรคการเมืองและตัวแทนพรคการเมืองประจำจังหวัด ประกอบกับได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ในวาระเริ่มแรกให้พรคการเมืองดำเนินการในเรื่องและภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

2.1 ทุนประเดิม

จัดให้มีทุนประเดิมจำนวน 1,000,000 บาท และแจ้งให้นายทะเบียนพรคการเมืองทราบภายใน 180 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 ถึงวันที่ 27 กันยายน 2561

2.2 การจัดให้สมาชิกพรคการเมืองชำระค่าบำรุงพรคการเมือง

1) พรคการเมืองใดที่มีสมาชิกไม่ถึง 500 คน ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 500 คน พร้อมชำระค่าบำรุงพรคการเมืองสำหรับปี พ.ศ. 2561 ภายใน 180 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 ถึงวันที่ 27 กันยายน 2561 และให้พรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ พร้อมด้วยหลักฐานแสดงการชำระค่าบำรุงพรคการเมือง ภายใน 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2561 ถึงวันที่ 12 ตุลาคม 2561

2) พรคการเมืองใดที่มีสมาชิกไม่ถึง 5,000 คน ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 5,000 คน ชำระค่าบำรุงพรคการเมืองภายใน 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2562 และให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน ภายใน 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2565

2.3 การประชุมใหญ่

การประชุมใหญ่ต้องดำเนินการตามข้อบังคับพรคการเมืองที่พรคการเมืองใช้บังคับอยู่แล้ว (ข้อบังคับพรคการเมืองเดิม) และมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่า 250 คน ประกอบด้วย

- 1) หัวหน้าสาขาพรคการเมืองไม่น้อยกว่า 4 สาขา
- 2) สมาชิกพรคการเมือง

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในที่ประชุมใหญ่

- 1) แก้ไขข้อบังคับพรรคการเมือง
- 2) จัดทำคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมือง และนโยบายของพรรคการเมือง
- 3) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง

นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับที่แก้ไขใหม่

การประชุมใหญ่ต้องดำเนินการ ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่มีการยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ 7 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ลงวันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2558

2.4 สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ไม่มีบทบัญญัติรองรับสถานะความเป็นสาขาพรรคการเมืองที่ได้จัดตั้งไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 แต่กำหนดให้พรรคการเมืองจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา 33 และมาตรา 35 ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่มีการยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ 7 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ลงวันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2558

2.5 แนวทางการปฏิบัติสำหรับการขออนุญาตจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ข้อ 4 ห้ามมิให้พรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมใหญ่ รวมทั้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ตลอดจนการประชุมสมาชิกพรรคการเมืองหรือการดำเนินการอื่นใดในทางการเมืองนอกเหนือที่กำหนดไว้ในคำสั่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการขออนุญาตดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในการพิจารณาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้พรรคการเมืองดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ โดยความเห็นชอบของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนี้

1. การขออนุญาตจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองลงนามในหนังสือขออนุญาตถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติผ่านสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
2. การขออนุญาตตามข้อ 1 ให้ระบุเหตุผล และความจำเป็น ตลอดจนรายละเอียดที่ชัดเจน อาทิ ประเภทกิจกรรม ระยะเวลา สถานที่ จำนวนผู้เข้าร่วมโดยประมาณ และผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

3. การยื่นหนังสือขออนุญาตดังกล่าวให้นำส่งด้วยบุคคล (ไม่ใช่ทางไปรษณีย์หรือสื่อสารทางอื่น) ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการแจ้งเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ในวันและเวลาราชการ ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะแจ้งกลับไปให้ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

2.6 การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก

1) หลักทั่วไป

(1) การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องได้รับเลือกจากการประชุมสมาชิกของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(2) กรณีเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพียง 1 คน พรรคการเมืองต้องดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามวิธีการที่กฎหมายพรรคการเมืองกำหนด

(3) สมาชิกพรรคการเมืองที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดมีสิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดที่มีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตั้งอยู่ ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(4) การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบทเฉพาะกาล มาตรา 145 ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับหากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้น สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น

2) หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote)

(1) แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (เป็นไปตามหลักการและวิธีการที่กำหนดในมาตรา 50)

(2) แบบบัญชีรายชื่อ (เป็นไปตามหลักการและวิธีการที่กำหนดในมาตรา 51)

3) ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องทำการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote)

(1) กรณีเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ

(2) กรณีเลือกตั้งใหม่ที่ไม่มิผู้ใดได้รับเลือกตั้ง

(3) กรณีผู้สมัครตายก่อนปิดสมัครรับเลือกตั้ง

ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง

4) คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ จำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าภาคละ 1 สาขา รวม 4 สาขา

สำหรับการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดยังมีสาขาพรรคการเมืองไม่ครบถ้วนตามมาตรา 33 ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 49 ของพรรคการเมืองดังกล่าว ประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวน 4 คน และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวน 7 คน ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดรวมกันไม่ถึง 7 คน ให้พรรคการเมืองจัดให้มีการเลือกตัวแทนสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อให้ได้จำนวนที่ยังขาดอยู่จนครบจำนวน 7 คน ทั้งนี้ การเลือกกันเองของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือการเลือกตัวแทนสมาชิกพรรคการเมืองให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง

ภาคผนวก

การตอบข้อสอบถามของพรรคการเมือง

สรุป ประเด็นข้อสอบถามและการตอบข้อสอบถามพรรคการเมือง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

1. ข้อสอบถามเกี่ยวกับข้อบังคับพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 1 การกำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองโดยให้การใช้สิทธิลงคะแนนเพื่อเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคการเมืองจะต้องมีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสรรหากำหนดก่อนวันที่หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจัดการประชุมเพื่อลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 1 พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมืองเป็นเรื่องภายในของพรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมือง ซึ่งจะต้องดำเนินการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ กรณีพรรคการเมืองก็สามารถระทำการกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมืองได้ โดยข้อบังคับของพรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา 14 และอย่างน้อยต้องมีรายการตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งการกำหนดให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเพื่อเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคเป็นรายการหนึ่ง ตามมาตรา 15 (12) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ แต่ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวจะต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ด้วย

ข้อสอบถามที่ 2 พรรคการเมืองจะกำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองว่า ให้ข้อบังคับพรรคมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ได้หรือไม่ อย่างไร หากไม่ได้ พรรคการเมืองจะกำหนดวันที่ข้อบังคับพรรคมีผลใช้บังคับอย่างไรเพื่อไม่ให้ขัดต่อกฎหมาย

ตอบข้อสอบถามที่ 2 พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคการเมืองสามารถกำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองว่า ให้ข้อบังคับพรรคมีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองได้ โดยข้อบังคับพรรคการเมืองดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14 และมีรายการครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 15 ทั้งนี้ กิจการตาม 38 วรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

ข้อสอบถามที่ 3 พรรคการเมืองสามารถกำหนดในข้อบังคับพรรคเพื่อใช้วิธีการดังต่อไปนี้ ในการดำเนินการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองในกรณีที่สามสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตามปกติ ได้หรือไม่ ประการใด

(1) ให้ผู้ซึ่งได้รับการมอบหมายจากพรรคการเมือง เดินทางไปยังที่อยู่ตามภูมิลำเนาของสมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้ประสงค์จะสมัครสมาชิกพรรคแล้วรับชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง ก่อนรวบรวม

ค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคจัดส่งไปยังสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง เพื่อให้สำนักงานใหญ่ ออกใบเสร็จรับเงินค่าบำรุงสมาชิกพรรคในภายหลัง

(2) การนัดประชุมตามสถานที่ต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ แล้วดำเนินการตาม (1)

(3) สมาชิกพรรคการเมือง ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองที่สาขาพรรคการเมืองหรือ สำนักงานของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้วสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนฯ รวบรวมค่าบำรุง พรรคการเมืองจัดส่งไปยังสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง เพื่อให้สำนักงานใหญ่ออกใบเสร็จรับเงินค่าบำรุง พรรคการเมืองในภายหลัง

(4) สมาชิกชำระค่าบำรุงที่เคาน์เตอร์สาขาธนาคารพาณิชย์

(5) สมาชิกชำระผ่านตู้เบิกถอนอัตโนมัติ (เครื่อง ATM)

(6) สมาชิกชำระค่าบำรุงทางแอปพลิเคชัน เช่น LINE pay, Prompt pay ฯลฯ

ตอบข้อสอบถามที่ 3 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 15 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้ (15) รายได้ของพรรคการเมืองและอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บ จากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท” ส่วนวิธีการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองกฎหมายมิได้กำหนดวิธีการ ไว้เป็นการเฉพาะ เพียงแต่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องไปกำหนดรายละเอียดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ดังนั้น ในการดำเนินการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองสามารถ ที่จะกำหนดวิธีการในการเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคตามที่ พรรคการเมืองได้สอบถามมาได้ และเมื่อได้มีการจัดเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินตามแบบ พ.ก. 9 ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ข้อ 35 วรรคสอง ทั้งนี้ การแก้ไขข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น ยังไม่สามารถ ดำเนินการได้เพราะเป็นการขัดกับ ข้อ 2 ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ 7 มิถุนายน พุทธศักราช 2557

ข้อสอบถามที่ 4 พรรคการเมืองสามารถแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเข้าเป็นที่ปรึกษาพรรค ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรค หรือที่ปรึกษาอื่นๆ ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 4 พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคการเมืองสามารถกำหนดโครงสร้าง การบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่างๆ ในพรรคการเมืองให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมืองตามนัย มาตรา 15 วรรคหนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดข้อบังคับพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปตามมาตรา 15 วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้แนะ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระไม่ว่าโดยตรง หรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้” ดังนั้น การแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเข้าเป็นที่ปรึกษาพรรค ที่ปรึกษา หัวหน้าพรรคหรือที่ปรึกษาอื่นๆ พรรคการเมืองต้องคำนึงถึงบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 15 วรรคสาม ประกอบกับมาตรา 28 ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรค การเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือ ชี้แนะกิจกรรมของพรรคการเมือง ในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่า

โดยทางตรงหรือทางอ้อม” อันเป็นเหตุที่นำไปสู่การยุบพรรคการเมืองตามมาตรา 92 วรรคหนึ่ง (3) และมาตรา 29 ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการใดอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำกิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ซึ่งหากฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามมาตรา 108 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ข้อสอบถามที่ 5 ในการส่งมอบค่าบำรุงพรรคการเมืองให้แก่พรรคการเมืองของสมาชิกพรรค นอกเหนือจากการส่งมอบให้แก่เหรียญพรรคการเมืองโดยตรงแล้ว เพื่อความถูกต้องและสะดวกรวดเร็ว สามารถส่งมอบด้วยวิธีการอื่นใดได้บ้าง และกรณีที่สามารถกระทำได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 5 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 15 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้อบังคับพรรค อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ (15) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท” ส่วนวิธีการชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง กฎหมายมิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ เพียงแต่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องไปกำหนดรายละเอียดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ดังนั้น ในการดำเนินการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง นอกเหนือจากการส่งมอบให้แก่เหรียญพรรคการเมืองโดยตรงแล้ว พรรคการเมืองสามารถที่จะกำหนดรูปแบบวิธีการในการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองของสมาชิกพรรคการเมืองในรูปแบบวิธีการอื่นๆ ได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการไว้ในข้อบังคับพรรค ประกอบกับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 15 วรรคห้า บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองตาม (15) ให้สำนักงานประสานกัษณาคาร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ข้อ 13 กำหนดว่า “เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองผ่านธนาคารให้สำนักงานจัดให้มีการประชุมร่วมกันของผู้แทนพรรคการเมือง ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการในการดำเนินการแล้วแจ้งให้พรรคการเมืองและธนาคารทราบเพื่อเป็นแนวการปฏิบัติต่อไป” ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดการประชุมร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ธนาคารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วครั้งหนึ่ง และจะมีการจัดประชุมร่วมกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อหาข้อสรุปในเรื่องของการอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองต่อไป

ข้อสอบถามที่ 6 พรรคสามารถกำหนดในข้อบังคับให้มีผู้ทำหน้าที่แทนกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ที่เป็นคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือตาย เพื่อให้ครบองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งยังคงครบตามที่กฎหมายกำหนดแล้วดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องจัดประชุมใหญ่ในระยะเวลากระชั้นชิดเพื่อเลือกตั้งกรรมการสรรหาแทนตำแหน่งที่ว่าง ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 6 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 38 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดย

ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง (4) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง” มาตรา 40 บัญญัติว่า “การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา 38 (3) และ (4) ให้ลงคะแนนลับ” และมาตรา 49 วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อมีกรณีต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนด ในข้อบังคับ...” จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่พรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเลือกจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง โดยการลงคะแนนลับ ประกอบด้วยบุคคลและจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองและมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น บุคคลที่จะเป็นคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองจึงเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลที่ได้รับเลือก พรรคการเมืองจึงไม่สามารถกำหนดในข้อบังคับให้มีผู้ทำหน้าที่แทนกรณีกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าสาขา พรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่เป็นคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

2. ข้อสอบถามเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 7 พรรคการเมืองสามารถกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรค ให้รับผิดชอบดูแลจังหวัดอื่นๆ ในภาคที่สาขาที่ตั้งอยู่ ทั้งการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามมาตรา 23 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 47 หรือการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ โดยอาจเป็นการดำเนินการร่วมกับ ตัวแทนจังหวัดในเขตเลือกตั้งที่อยู่ในจังหวัดของภาคดังกล่าว ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 7 พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องเป็นไปตามมาตรา 33 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ที่กำหนดว่า “จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนด อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป” ซึ่งสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นโดยถูกต้องชอบที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตามมาตรา 23 ที่กำหนดว่า “ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพ อย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย (2) ร่วมกับประชาชน ในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึง ความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล (4) ส่งเสริมให้สมาชิกและ ประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน (5) กิจกรรมอื่น อันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนา พรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ฯลฯ”

ประกอบกับมาตรา 34 ที่กำหนดว่า “กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง การได้มา การดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหารและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับโดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา 23 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้นด้วย”

แต่สำหรับพรรคการเมืองใดที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด 3 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยพรรคการเมืองที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้ง ตามนัยมาตรา 47 ถึงมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

3. ข้อสอบถามเกี่ยวกับนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 8 ในการปฏิบัติตามมาตรา 141 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 นอกเหนือจากการที่พรรคการเมืองต้องทำการตรวจสอบข้อมูลภูมิฐานะและสภาพการมีชีวิตรอยู่ของสมาชิกพรรคของตนแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ด้วยหรือไม่ และในกรณีที่พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง พรรคขอสอบถามถึงขั้นตอน วิธีการ และงบประมาณที่ใช้ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ตอบข้อสอบถามที่ 8 พิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งการเปลี่ยนแปลงสมาชิกที่แตกต่างจากที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีขึ้น ตามมาตรา 141 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ถูกยกเลิกโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2560 โดยให้สมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 และประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวสมาชิกผู้ใดมิได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการเป็นสมาชิก ให้เป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น และให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวตามข้อ 1 ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2560

ทั้งนี้ การดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น มาตรา 25 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 กำหนดให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เมื่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบแล้วในส่วนขั้นตอน วิธีการและงบประมาณที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เป็นเรื่องดำเนินการของพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 9 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไว้อย่างเข้มงวดโดยนำเอาลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้ซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหลายประการ และพรรคมีหน้าที่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครสมาชิกซึ่งขณะนี้ผู้มีประสงค์จะเป็นสมาชิกได้ยื่นขอให้พรรคตรวจสอบลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไว้หลายรายซึ่งพรรคไม่สามารถรับสมัครสมาชิกได้แต่ได้ให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไปเท่านั้น แต่มีกรณีหนึ่งที่พรรคไม่อาจหาข้อสรุปได้ว่าผู้สมัครมีลักษณะต้องห้ามในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่จึงขอหารือมายังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อที่พรรคจะได้ถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป ได้แก่ กรณี นาย ฐ. ได้เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้เหตุผลว่า “นาย ฐ. ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีพฤติการณ์กระทำการละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2556 จึงสั่งให้นาย ฐ. พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอันมีผลให้นาย ฐ. ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความในมาตรา 64/6 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรณีข้างต้นถือว่านาย ฐ. เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญมาตรา 98 (8) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 9 (3) จากกรณี “เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ”หรือไม่

ตามที่ได้กราบเรียนหรือมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 53/2560 ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญกับพรรคการเมืองที่ได้จัดตั้งอยู่เดิมหลายเรื่องยังขาดความชัดเจนแน่นอนอยากแก่การปฏิบัติและอาจตีความได้หลายนัย จึงขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตอบข้อหารือและวางแนวปฏิบัติด้วยการออกระเบียบประกาศหรือคำสั่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนที่พรรคการเมืองสามารถนำไปปฏิบัติได้ต่อไป

ตอบข้อสอบถามที่ 9 พิจารณาแล้วเห็นว่าตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “ให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก..” ดังนั้น กรณี นาย ฐ. ได้เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้เหตุผลว่า นาย ฐ. มีพฤติการณ์กระทำการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่จึงสั่งให้นาย ฐ. พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายหากข้อมูลปรากฏต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองยังไม่ชัดเจนว่าการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวนี้เป็นกรณีทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการหรือไม่ ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด โดยนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองอาจขอข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการวินิจฉัยที่ชัดเจนมากขึ้นของนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง

4. ข้อสอบถามเกี่ยวกับการแจ้งการลาออกของสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 10 ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรายงานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ข้อ 9 ให้การลาออกของสมาชิกพรรคการเมืองมีผลนับแต่นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับใบลาออกและเมื่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองตาม ข้อ 8 ให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลการลาออกแล้วแจ้งผลการดำเนินการให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง นั้น ข้อสอบถามดังนี้

ข้อสอบถามที่ 10.1 นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหลักเกณฑ์ในการแจ้งการลาออกจากสมาชิกพรรคไปยังนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง อย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมาพรรคได้รับเพียงสำเนาหนังสือลาออกของสมาชิกผ่านทางโทรสารเท่านั้น

ตอบข้อสอบถามที่ 10.1 พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรายงานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การแจ้งการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองไปยังนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองไว้ใน ข้อ 8 ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองทราบภายในสามวันนับแต่วันที่รับใบลาออก” ดังนั้น ในทางปฏิบัตินายทะเบียนพรรคการเมืองจะมีหนังสือแจ้งการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองโดยระบุวันและเวลาที่รับใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พร้อมทั้งแนบสำเนาใบลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองทราบภายในสามวันตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว

ข้อสอบถามที่ 10.2 การบันทึกข้อมูลการลาออกของพรรคต้องยึดวันที่ที่หน่วยงานใดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือลาออก

ตอบข้อสอบถามที่ 10.2 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 27 วรรคสอง บัญญัติว่า “การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองและตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรายงานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ข้อ 9 กำหนดว่า “ให้การลาออกของสมาชิกพรรคการเมืองมีผลนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองได้รับใบลาออก และเมื่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามข้อ 8 ให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลการลาออกแล้วแจ้งผลการดำเนินการให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้ง” ดังนั้น การบันทึกข้อมูลการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองจึงต้องยึดวันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามที่ระบุไว้ในหนังสือที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งไปยังนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองตามข้อ 2.1 เป็นวันที่สมาชิกผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพ

5. ข้อสอบถามเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 11 สาขาพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคน โดยสมาชิกตั้งแต่ห้าร้อยคนดังกล่าวต้องชำระค่าบำรุงจึงจะถือเป็นการครบองค์ประกอบในการเป็นสาขาพรรคการเมืองตาม มาตรา 33 (2) หรือไม่อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 11 พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคการเมืองต้องจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาโดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป โดยบุคคลที่จะเป็นสมาชิกในสาขาพรรคการเมืองนั้นจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดจึงจะสามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้

6. ข้อสอบถามเกี่ยวกับตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

ข้อสอบถามที่ 12 มาตรา 145 ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น ขอสอบถามว่าตามบทเฉพาะกาลมาตรา 145 ดังกล่าวนั้น ยังผลให้สามารถใช้สมาชิกพรรคในจังหวัดที่มีเกินหนึ่งร้อยคนเป็นองค์ประกอบในการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 12 พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 35 บัญญัติว่า “เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้น แต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ” ดังนั้นสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกพรรคการเมืองไม่สามารถให้สมาชิกพรรคในจังหวัดที่มีเกินหนึ่งร้อยคนเป็นองค์ประกอบในการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ แต่ต้องใช้สมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน จึงจะถือเป็นองค์ประกอบในการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

7. ข้อสอบถามเกี่ยวกับการประชุมใหญ่พรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 13 กิจการตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษานั้น กิจการดังกล่าวข้างต้นจะมีผลตามกฎหมายเมื่อใด

ตอบข้อสอบถามที่ 13 การดำเนินกิจการต่างๆ ซึ่งต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) นั้น จะมีผลนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ทั้งนี้ กิจการตาม 38 วรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

8. ข้อสอบถามเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อสอบถามที่ 14 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามข้อยกเว้นที่ไม่ต้องดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา 50 และมาตรา 51 ยังจำเป็นต้องมีคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา 49 วรรคสอง อยู่หรือไม่ หรือพรรคการเมืองสามารถกำหนดในข้อบังคับให้อำนาจคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองในการกำหนดตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติและความเหมาะสมส่งสมัครรับเลือกตั้งได้เลย และหากเป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองในการกำหนดตัวบุคคลเพื่อส่งสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวจะมีแนวทางอย่างไรในการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อที่พรรคการเมืองจะได้นำไปกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคต่อไป

ตอบข้อสอบถามที่ 14 พิจารณาแล้วเห็นว่า การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามข้อยกเว้นที่ไม่ต้องดำเนินการสรรหาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 50 และมาตรา 51 มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา 49 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไปการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา 50 และมาตรา 51 เว้นแต่ กรณีที่เป็นการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้งให้ดำเนินการตามข้อบังคับ” ดังนั้น เมื่อมีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในกรณีดังกล่าว พรรคการเมืองจึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น

ข้อสอบถามที่ 15 กรณีได้มีการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา 35 แล้วจำนวน 1 คน ในเขตเลือกตั้ง และได้มีการดำเนินการตามกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่า ในเวลาต่อมาสมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้งดังกล่าวไม่ครบหนึ่งร้อยคน หรือไม่มีความเห็นจังหวัดในเขตเลือกตั้งดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อตัวผู้ได้รับการสรรหาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 15 พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะที่พรรคการเมืองได้ดำเนินการตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ครบถ้วนแล้ว แม้ต่อมามีสมาชิกพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งดังกล่าวไม่ครบหนึ่งร้อยคน หรือไม่มีความเห็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งดังกล่าว ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวผู้ได้รับการสรรหาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะขณะที่ดำเนินการสรรหาได้ดำเนินการครบถ้วนเป็นไปตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 แล้ว

ข้อสอบถามที่ 16 กรณีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกตั้งครั้งที่สอง ภายหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ แต่ปรากฏว่า พรรคการเมืองมีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ครบถ้วนตามมาตรา 49 วรรคสอง เช่น มีหัวหน้าสาขาน้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากต่างภาคกัน คณะกรรมการสรรหาที่เหลืออยู่จะสามารถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 50 และ 51 ได้ตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 16 พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขา พรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ จำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า สี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างหากันที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 33 ตามนัยมาตรา 49 วรรคสอง ดังนั้น หากองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าว ข้างต้น ก็ไม่สามารถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

ข้อสอบถามที่ 17 ตามนัยของมาตรา 49 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ที่ให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับนั้น ย่อมมีความหมายว่า ให้คณะกรรมการสรรหาใช้ดุลพินิจคัดเลือกผู้สมัครเพื่อให้ได้บุคคลที่เห็นว่ามีลักษณะและคุณสมบัติเหมาะสม ข้างต้น โดยไม่จำเป็นต้องเสนอรายชื่อผู้สมัครทุกคนส่งไปให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ดำเนินการตามมาตรา 50 (3) ใช่หรือไม่ เพราะหากให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครทุกคน คณะกรรมการสรรหาก็ไม่อาจใช้ดุลพินิจเพื่อสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา 49 วรรคสาม กำหนดไว้ได้ และขอสอบถามต่อไปว่า หากคณะกรรมการสรรหาสามารถใช้ดุลพินิจในการสรรหาผู้สมัคร เพื่อส่งไปให้ สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดดำเนินการคัดเลือกได้ กรณีดังกล่าวพรรคการเมือง สามารถกำหนดในข้อบังคับพรรคถึงหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้สมัครเพื่อให้ได้ผู้มีความเหมาะสมดังกล่าว หรือจะให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ออกข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าวด้วยตนเอง

ตอบข้อสอบถามที่ 17 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา 49 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้ ดุลพินิจในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ซึ่งตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2560 นั้น เป็นกรณีที่พรรคการเมืองต้องจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 49 วรรคสอง โดยคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ในการที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหากพบว่าผู้สมัครรายใดแม้ว่ามีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม แต่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ตรวจสอบว่าเป็นผู้ไม่มีความสามารถ ไม่ซื่อสัตย์สุจริต และไม่มี คุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น ตามมาตรา 15 (11) ที่ กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก โดยมาตรฐานทางจริยธรรม

ของกรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องเทียบเคียงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ก็สามารถใช้ดุลพินิจที่จะไม่ส่งรายชื่อผู้สมัครรายนั้นให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการตามมาตรา 50 (3) ได้

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น พรรคการเมืองสามารถกำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งเป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา 38 ที่กำหนดว่า การดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง “(2) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ” ทั้งนี้ ข้อบังคับของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 15 ยังกำหนดให้ ข้อบังคับพรรคอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ “(12) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ...”

ข้อสอบถามที่ 18 การจัดการประชุมเพื่อลงคะแนนเลือกผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อจะจัดไม่พร้อมกันในวันและเวลาเดียวกันได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 18 พิจารณาแล้วเห็นว่า สามารถกระทำการได้ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดบัญญัติห้ามไว้

ข้อสอบถามที่ 19 ในการเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกตั้งครั้งที่สองภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ เขตเลือกตั้งที่สำนักงานใหญ่ของพรรคตั้งอยู่ จะดำเนินการตาม มาตรา 50 และมาตรา 51 ได้อย่างไร โดยผู้ใด

ตอบข้อสอบถามที่ 19 พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการของพรรคการเมืองเพื่อสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 2 กรณี กล่าวคือ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม มาตรา 50 และการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา 51 พรรคการเมืองใดที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองตั้งอยู่จะต้องมีสาขาพรรคการเมืองที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย ตามมาตรา 47 ที่กำหนดว่า “พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้ซึ่งได้รับเลือกจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง” และตามมาตรา 48 ที่กำหนดว่า “การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อ เพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ฯลฯ” ประกอบกับมาตรา 49 ที่กำหนดว่า “เมื่อมีกรณีต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคล และจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ จำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ ฯลฯ” เมื่อพิจารณาตามความในมาตรา 50 มาตรา 51 ประกอบมาตรา 47 มาตรา 48 และมาตรา 49 แล้ว การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งย่อมเป็นหน้าที่ของสาขาพรรคการเมืองหรือ

ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด อนึ่ง กรณีที่ปรากฏว่าเขตเลือกตั้งในจังหวัดใด มิได้มีสาขาพรรคการเมือง ตั้งอยู่ ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าว เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามนัย มาตรา 35 ดังนั้น ในการเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกตั้งครั้งที่สองภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับแล้ว กรณีที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 50 และมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ได้ นั้น เขตเลือกตั้งที่เป็นที่ตั้งของ สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองต้องมีสาขาพรรคการเมืองที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย จึงจะ ดำเนินการตามมาตรา 50 และมาตรา 51 ได้

ข้อสอบถามที่ 20 ตามมาตรา 141 วรรคหนึ่ง (7) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 (เดิม) บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยชอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ให้ถือว่าเป็นการจัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้...” แต่ตามมาตรา 141 วรรคหนึ่ง (5) (ที่แก้ไขโดยคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 53 /2560) บัญญัติว่า “จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา 33 และมาตรา 35 ภายในกำหนดเวลาตาม (4)”โดยมาตรา 141 วรรคหนึ่ง (5) ที่แก้ไขใหม่มิได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม

ประเด็นหรือกรณีดังกล่าว ถือว่าสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้งไว้เดิมสิ้นสภาพการเป็นสาขา พรรคการเมืองหรือยังคงเป็นสาขาพรรคการเมืองต่อไป

ตอบข้อสอบถามที่ 20 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ข้อ 1 นั้น บัญญัติว่า “ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 เป็นสมาชิก และยังคงเป็น คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นต่อไป..” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า กฎหมายรับรองสถานะ ของพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2550 เท่านั้น มิได้รับรองสถานะของสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นอยู่เดิม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ด้วยแต่อย่างใด ประกอบมาตรา 141 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในวาระเริ่มแรก ให้พรรคการเมืองตามมาตรา 140 ดำเนินการในเรื่องและภายใน ระยะเวลา ดังต่อไปนี้ (5) จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้ครบถ้วน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา 33 และมาตรา 35 ภายในกำหนดเวลาตาม (4)”

ดังนั้น สาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้งไว้เดิมน่าจะสลับสภาพไป โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าว

ข้อสอบถามที่ 21 เมื่อมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในจังหวัดใด สาขาพรรคการเมืองจะมีเขตพื้นที่รับผิดชอบส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งเหมือนกับที่บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล มาตรา 145 ที่ใช้สำหรับการเลือกตั้ง ครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใช้บังคับหรือไม่ หรือสาขาพรรคการเมืองจะมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ และส่งผู้สมัครได้เฉพาะในเขตเลือกตั้งที่เป็นที่ตั้งสาขาพรรคเท่านั้น

ตอบข้อสอบถามที่ 21 พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา 145 ซึ่งกำหนดว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น แต่หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกดังกล่าวแล้ว พรรคการเมืองต้องดำเนินการตามมาตรา 47 วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า พรรคการเมือง ซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น โดยสาขาพรรคการเมืองจะมีเขตพื้นที่รับผิดชอบและส่งผู้สมัครได้เฉพาะในเขตเลือกตั้งที่เป็นที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นเท่านั้น ตามนัยมาตรา 35 ที่กำหนดว่า เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าว

ข้อสอบถามที่ 22 ในกรณีที่สาขาพรรคการเมืองมีเขตพื้นที่รับผิดชอบและส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 145 การคัดเลือกผู้สมัคร (Primary Vote) ของสาขาพรรคในแต่ละเขตจำเป็นต้องมีสมาชิกพรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้นร่วมคัดเลือกผู้สมัครด้วยหรือไม่ หากไม่มีสมาชิกพรรคที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นร่วมคัดเลือกด้วยจะขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายและมีปัญหาประการใดหรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 22 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา 145 กำหนดว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทเฉพาะกาลยกเว้นบทบัญญัติทั่วไป และได้กำหนดให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด สามารถส่งผู้สมัครได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัด ดังนั้น สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมคัดเลือกผู้สมัครจึงต้องเป็นสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น

9. ข้อสอบถามเกี่ยวกับการยืนยันการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 23 ในทางปฏิบัติพรรคการเมืองสามารถที่จะทำจดหมายหุ่นหรือจดหมายในลักษณะแบบฟอร์มและให้สมาชิกพรรคที่มีความประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคต่อไปได้ยื่นความจำนงขอเป็นสมาชิกพรรคต่อไปโดยการกรอกข้อความที่จำเป็นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่สูงนักที่มีความยากลำบากในการร่างจดหมายถึงหัวหน้าพรรค ได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 23 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 กำหนดให้ สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 และประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น โดยมีได้กำหนดรูปแบบหนังสือยืนยันไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น พรรคสามารถที่จะกำหนดรูปแบบหนังสือเป็นแบบฟอร์มให้สมาชิกที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวและประสงค์จะเป็นสมาชิกต่อไปยืนยันการเป็นสมาชิกตามแบบฟอร์มที่พรรคกำหนดต่อหัวหน้าพรรคการเมืองได้

ข้อสอบถามที่ 24 ถ้าในกรณีคำถามตามข้อ 20 ทางพรรคสามารถดำเนินการได้ ทางพรรคได้แนบตัวอย่างจดหมายหุ่นมาให้พิจารณาว่าจดหมายหุ่นดังกล่าวสามารถที่จะนำไปใช้ในการยืนยันความเป็นสมาชิกพรรคของสมาชิกที่แจ้งความจำนงขอเป็นสมาชิกต่อไปถึงหัวหน้าพรรคได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 24 พิจารณาแล้วเห็นว่า แบบฟอร์มหนังสือที่พรรคจัดส่งมาให้พิจารณานั้น เนื่องจากการจัดทำแบบฟอร์มหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกดังกล่าวเป็นเรื่องภายในที่พรรค สามารถกำหนดขึ้นได้เอง แต่โดยหลักการควรจะต้องมีสาระสำคัญอันเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว กล่าวคือ 1) ควรต้องมีข้อความที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกผู้นั้นประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคต่อไป 2) สมาชิกผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 3) การชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง 4) อื่นๆ ที่เห็นสมควร

ข้อสอบถามที่ 25 สิ่งที่เป็นหลักฐานอย่างอื่นในการแนบร่วมกับจดหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง อาทิเช่น ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น

ตอบข้อสอบถามที่ 25 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 24 กำหนดให้ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 9 (1) (3) และ (5) และตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 กำหนดให้ สมาชิกที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวมาพร้อมหนังสือยืนยันด้วยนั้น เห็นว่า หลักฐานดังกล่าวควรต้องประกอบไปด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

- 1) หลักฐานการแสดงว่ามีคุณสมบัติครบถ้วน พร้อมลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง ได้แก่
 - 1.1 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
 - 1.2 สำเนาทะเบียนบ้าน

1.3 สำเนาหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติ กรณีมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเอกสารอื่นใดที่ใช้ยืนยันแทนได้ (ถ้ามี)

2) หลักฐานหรือเอกสารที่มีข้อความที่แสดงให้เห็นว่าตนเองไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ (โดยสมาชิกอาจรับรองตนเองได้)

ข้อสอบถามที่ 26 เอกสารที่ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำหรับการยืนยัน สมาชิกพรรค ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ตอบข้อสอบถามที่ 26 พิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารที่พรรคการเมืองต้องแจ้งให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองสำหรับการยืนยันสมาชิกพรรคการเมือง ตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 อยู่ระหว่างพิจารณาออกประกาศ ของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อกำหนดแบบรายงานและวิธีการแจ้งยืนยันการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ให้เป็นไปในแนวทางและรูปแบบเดียวกันโดยจะได้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบต่อไป (ปัจจุบันนายทะเบียนพรรค การเมืองได้มีประกาศ เรื่อง

ข้อสอบถามที่ 27 ในปัจจุบันถึงวันที่ 31 มีนาคม 2561 พรรคสามารถที่จะดำเนินการสิ่งใดได้บ้าง ในกระบวนการยืนยันความเป็นสมาชิกพรรคดังกล่าว

ตอบข้อสอบถามที่ 27 พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคไม่สามารถดำเนินการยืนยันความเป็น สมาชิกพรรคการเมืองได้จนกว่าจะถึงวันที่ 1 เมษายน 2561 เป็นต้นไป ตามเงื่อนไขระยะเวลา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560

ข้อสอบถามที่ 28 การดำเนินการยืนยันการเป็นสมาชิกพรรคนั้น สมาชิกสามารถดำเนินการ โดยการส่งหนังสือกลับมาถึงหัวหน้าพรรคในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 28 พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มีหนังสือยืนยัน การเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมือง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 24 และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 นั้น ซึ่งการมี หนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกกฎหมายมิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น สมาชิกพรรคการเมือง จึงสามารถส่งหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งนี้ หนังสือดังกล่าวจะต้องมีข้อความ ที่เป็นสาระสำคัญอันเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว กล่าวคือ 1) ต้องมีข้อความที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกผู้นั้นประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยต่อไป 2) สมาชิกผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2560 3) มีการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองแล้ว 4) อื่นๆ ที่เห็นสมควร แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น ต้องสามารถยืนยันและสามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้

ข้อสอบถามที่ 29 เนื่องจากลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง กฎหมายได้นำเอาลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้บังคับ ซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหลายประการการแสดงหลักฐานดังกล่าวจะต้องขอหนังสือรับรองจากหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน ย่อมเป็นภาระแก่สมาชิกที่จะยืนยันการเป็นสมาชิกต่อไป และหลักฐานบางอย่างอาจไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดที่จะออกหนังสือรับรองให้ได้ อาจส่งผลให้ไม่มีสมาชิกผู้ใดสามารถทำหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อไปหรืออาจดำเนินการไม่ครบถ้วนถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้การยืนยันการเป็นสมาชิกไม่สมบูรณ์และถูกต้องความภายหลังว่าบุคคลนั้นไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ เรื่องนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไรสำหรับสมาชิกพรรคที่จะทำหนังสือยืนยันและแสดงหลักฐานและพรรคการเมืองซึ่งเป็นผู้พิจารณาเอกสารของสมาชิกดังกล่าว

ตอบข้อสอบถามที่ 29 พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีแนวทางในการปฏิบัติสำหรับสมาชิกพรรคที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อไปตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ควรประกอบไปด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

- (1) หนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งพรรคสามารถกำหนดรูปแบบขึ้นเองได้
- (2) หลักฐานแสดงว่าการมีคุณสมบัติครบถ้วนพร้อมลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง ได้แก่
 - 2.1 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
 - 2.2 สำเนาทะเบียนบ้าน
 - 2.3 สำเนาหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติ กรณีมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเอกสารอื่นใดที่ใช้ยืนยันแทนได้ (ถ้ามี)

(3) หลักฐานหรือเอกสารที่มีข้อความแสดงให้เห็นว่าตนเองไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดไว้ (โดยสมาชิกอาจรับรองตนเองได้)

(4) หลักฐานการชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง

สำหรับข้อสอบถามในประเด็นที่ต่อเนื่องซึ่งพรรคเพื่อไทยได้สอบถามเพิ่มเติมว่า “การกำหนดให้สมาชิกพรรคซึ่งเป็นสมาชิกพรรคอยู่เดิมต้องดำเนินการดังกล่าวยังมีความแตกต่างกับกรณีที่บุคคลจะสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งไม่ต้องแสดงหลักฐานการมีลักษณะต้องห้าม เพียงแต่ลงนามรับรองว่าตนเองมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในการเป็นสมาชิกพรรคก็เพียงพอ ส่วนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเป็นหน้าที่ของนายทะเบียนสมาชิกพรรคกรณีเช่นนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะให้สมาชิกผู้ที่จะยืนยันการเป็นสมาชิกต่อไปได้ใช้วิธีเดียวกับผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคได้หรือไม่ รวมถึงกำหนดรูปแบบของหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกพรรค เพื่อให้พรรคการเมืองได้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน”

ในประเด็นนี้ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดในเรื่องการยืนยันการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นๆ ต่อไป ได้มีข้อกำหนดของกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ซึ่งทุกพรรคการเมืองจะต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ส่วนหลักฐานประกอบหนังสือยืนยันให้เป็นไปตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

ข้างต้น ส่วนการรับสมัครสมาชิกใหม่ (ขณะนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้) พรรคการเมืองต้องถือปฏิบัติ ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรายงานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2560 ข้อ 4 และข้อ 5 โดยหลักฐานประกอบการรับสมัครการเป็นสมาชิกก็ถูกกำหนดไว้ในลักษณะเช่นเดียวกัน

ข้อสอบถามที่ 30 ข้อความว่า “เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกผู้ใดมิได้มีหนังสือแจ้ง ยืนยันการเป็นสมาชิกให้เป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น” การต้องพ้นจากสมาชิกดังกล่าว มีความหมายเฉพาะกรณีสมาชิกมิได้มีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกหรือรวมถึงการไม่แสดงหลักฐานการมี คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและการชำระค่าบำรุงพรรคด้วย กล่าวคือ ถ้ามีเพียงหนังสือแจ้งยืนยัน การเป็นสมาชิกโดยไม่มีหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม และยังไม่ชำระค่าบำรุงพรรคภายใน เวลาที่กำหนด หรือมีหนังสือแจ้งยืนยันการเป็นสมาชิกโดยมีหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม แต่ไม่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคภายในเวลาที่กำหนดจะถือว่าผู้นั้นพ้นจากสมาชิกพรรคหรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 30 พิจารณาแล้วเห็นว่าตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 กำหนดว่า “ให้สมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 และ ประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 24 และชำระค่าบำรุง พรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกผู้ใดมิได้มี หนังสือแจ้งยืนยันการเป็นสมาชิกให้เป็นอันพ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นและให้พรรคการเมือง แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกจะต้องประกอบไปด้วย

- 1) หลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด และ
- 2) ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง และ
- 3) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ 1 เมษายน 2561

ซึ่งสมาชิกผู้ใดมิได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการเป็นสมาชิกให้เป็นอันพ้นจากการเป็นสมาชิก ของพรรคการเมืองนั้น ในกรณีนี้จึงเห็นว่า การที่สมาชิกไม่มีหนังสือยืนยัน หรือมีหนังสือยืนยันแต่ไม่ได้แสดง หลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและไม่มีการชำระค่าบำรุงพรรคด้วยหรือมีหนังสือยืนยัน โดยไม่มีหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามแต่ไม่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคภายในเวลาที่กำหนด สมาชิกผู้นั้นต้องเป็นอันพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ดังนั้น หนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต้องมี องค์ประกอบครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดข้างต้น

ข้อสอบถามที่ 31 กรณีการแจ้งรายการจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียน เรื่อง การรายงานทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ว่าต้องรวบรวมจำนวนสมาชิกพรรคที่มีความ ประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคต่อไปตามที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 กำหนดก่อนได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 31 พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคต้องดำเนินการแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง สำหรับการยื่นยื่นสมาชิกพรรคการเมือง ตามมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 ซึ่งอยู่ระหว่างพิจารณาออกประกาศของนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อกำหนดแบบรายงานและวิธีการแจ้งยื่นยื่นการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้เป็นไปในแนวทางและรูปแบบเดียวกัน โดยจะได้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบต่อไปและพรรคไม่สามารถดำเนินการยื่นยื่นความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้จนกว่าจะถึงวันที่ 1 เมษายน 2561 เป็นต้นไป ตามเงื่อนไขระยะเวลาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 53/2560 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560

10. ข้อสอบถามเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของพรรคการเมือง

ข้อสอบถามที่ 32 มาตรา 60 พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับจดทะเบียนจัดตั้ง และแต่ละครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชี ให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงินและงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองงบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนของพรรคการเมืองทั้งต้องแสดงที่มาของรายได้ตาม มาตรา 62 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และรายการอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อสอบถามว่า การกำหนดใน มาตรา 60 พรรคการเมือง ให้แสดงที่มาของรายได้ตาม มาตรา 62 และค่าใช้จ่ายไว้ในงบแสดงฐานะทางการเงินนั้น มีความผิดพลาดคาดเคลื่อนหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากรายได้และค่าใช้จ่ายจะอยู่ในงบรายได้และค่าใช้จ่ายตาม มาตรา 60 พรรคสอง

ตอบข้อสอบถามที่ 32 พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคการเมืองต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา 58 มาตรา 59 มาตรา 60 และมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงทำความเข้าใจกับทุกพรรคการเมืองในโอกาสต่อไป

ข้อสอบถามที่ 33 ในการจัดทำใบเสร็จรับเงินของพรรคการเมือง นอกจากการที่ต้องมีรายการต่างๆ ตามแบบ พ.ก. 9 แล้ว พรรคการเมืองสามารถกำหนดขนาดและรูปร่างของใบเสร็จรับเงินขึ้นเองตามความเหมาะสมแก่การนำไปใช้งานได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 33 พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดใบเสร็จรับเงินตามแบบ พ.ก. 9 ไว้ท้ายระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 โดยพรรคชาติพัฒนาสามารถกำหนดขนาดของใบเสร็จรับเงินได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้แต่ต้องมีรายการต่างๆ ให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในแบบ พ.ก. 9

ข้อสอบถามที่ 34 ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจลงนามในฐานะผู้รับเงินในใบเสร็จรับเงินในแบบ พ.ก. 9 เพราะมิได้มีการระบุตำแหน่งไว้ชัดเจนเช่นเดียวกับใบเสร็จรับเงิน (เงินบริจาค) ในแบบ พ.ก. 11 และใบรับบริจาคทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดในแบบ พ.ก. 12 และผู้นั้นสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นกระทำการแทนได้หรือไม่

ตอบข้อสอบถามที่ 34 พิจารณาแล้วเห็นว่า ใบเสร็จรับเงินตามแบบ พ.ก.10 แบบ พ.ก.11 และแบบ พ.ก.12 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 67 ประกอบ

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ข้อ 44 - ข้อ 50 ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการรับเงินบริจาคให้กับพรรคการเมืองไว้เป็นการเฉพาะและมีการกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรียญกษาปณ์พรรคการเมืองมีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องนี้ จึงจำเป็นต้องกำหนดผู้ลงนามรับเงินไว้ในใบเสร็จตามแบบ พ.ก.10 แบบ พ.ก.11 และแบบ พ.ก.12 ไว้เป็นการเฉพาะ สำหรับใบเสร็จรับเงินตามแบบ พ.ก. 9 เป็นแบบใบเสร็จรับเงินทั่วไปเกี่ยวกับรายได้ที่มาจากค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงพรรคการเมือง ค่าจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ค่าจัดกิจกรรมระดมทุน และอื่นๆ ซึ่งผู้มีอำนาจหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจลงนามในใบเสร็จรับเงินในฐานะผู้รับเงินในนามของพรรคการเมืองต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ข้อบังคับพรรค อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ (14) วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก”

11. ข้อสอบถามเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ

ข้อสอบถามที่ 35 คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมาตรการในการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกกับพรรคการเมือง ในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ดำเนินการได้ยากในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร หรือมีแนวปฏิบัติให้พรรคดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของสมาชิกพรรคและผู้สมัครโดยไม่ขัดต่อกฎหมายอย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ 35 พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมาตรการอำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทุกพรรคการเมืองสามารถตรวจสอบไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้โดยตรงตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานนั้นๆ กำหนดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารฐานข้อมูลพรรคการเมือง โดยระบบดังกล่าวจะมีการเชื่อมต่อไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยและพรรคการเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในอนาคตต่อไป

ข้อสอบถามที่ 36 มาตรา 35 เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนั้นเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 49 วรรคสอง ในขณะที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเป็นผู้เริ่มต้นกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 50 และ 51 แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่มีประกาศเขตเลือกตั้ง ทั้ง 350 เขต ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายเดิมที่มีเขตเลือกตั้ง 375 เขต สอบถามว่า คณะกรรมการเลือกตั้งมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา ในการประกาศเขตเลือกตั้งอย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจากพรรคการเมืองจะไม่สามารถดำเนินการให้มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เลย หากยังไม่มีประกาศเขตเลือกตั้ง

ตอบข้อสอบถามที่ 36 พิจารณาแล้วเห็นว่า การแบ่งเขตเลือกตั้งถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 86 ประกอบมาตรา 85 วรรคสาม ที่กำหนดว่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากขณะนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ประกาศใช้ จึงยังไม่สามารถประกาศเขตเลือกตั้งได้

อนึ่ง ในการเลือกตั้งทั่วไป ในการเลือกตั้งที่มีขึ้นภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้ว ในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น ตามมาตรา 145

แนวทางการปฏิบัติสำหรับการขออนุญาตดำเนินกิจกรรม
ทางการเมืองและประชุมเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียน
จัดตั้งพรรคการเมือง

แนวทางการปฏิบัติสำหรับการขออนุญาตดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
และประชุมเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

ตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 โดยข้อ 4 ของคำสั่งดังกล่าวห้ามมิให้พรรคการเมือง จัดให้มีการประชุมใหญ่ รวมทั้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำ จังหวัด ตลอดจนการประชุมสมาชิกพรรคการเมืองหรือการดำเนินการอื่นใดในทางการเมือง นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในคำสั่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ข้อ 5 กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ดำเนินการตามหมวด 1 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ได้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2561 แต่การประชุมเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา 10 ต้องได้รับอนุญาตจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และให้ดำเนินกิจกรรมได้เท่าที่ได้รับอนุญาต หรือตามเงื่อนไขที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนด และข้อ 7 กำหนดให้หาหรือคณะกรรมการ การเลือกตั้งหรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 หรือคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการขออนุญาตดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและประชุมเพื่อยื่นคำขอ จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในการ พิจารณาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามที่มีผู้หารือมา ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาร่วมกันแล้ว จึงขอชี้แจงแนวทางปฏิบัติ โดยความเห็นชอบของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนี้

1. การขออนุญาตตามข้อ 4 ข้อ 5 ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 หรือการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือตัวแทน ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ลงนามในหนังสือขออนุญาตถึงคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. การขออนุญาตตามข้อ 1 ให้ระบุเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนรายละเอียดที่ชัดเจน อาทิ ประเภทกิจกรรม ระยะเวลา สถานที่ จำนวนผู้เข้าร่วมโดยประมาณ และผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

3. การยื่นหนังสือขออนุญาตดังกล่าวให้นำส่งด้วยบุคคล (ไม่ใช่ทางไปรษณีย์หรือสื่อสารทางอื่น) ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ในวันและเวลาราชการ ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะแจ้งกลับไปให้ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาต
(สำหรับพรรคการเมือง)

เขียนที่

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง ขออนุญาต (ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง / จัดประชุม)

กราบเรียน หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)

อ้างถึง คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560

ด้วย.....(ชื่อ-สกุล ผู้ขออนุญาต)..... หัวหน้าพรรค

มีความประสงค์จะ (ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง / จัดประชุม).....

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวได้เป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 จึงขออนุญาตในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. กิจกรรมที่จะดำเนินการ.....
2. เหตุผลและความจำเป็น.....
3. วัน เวลา/ห้วงเวลาที่จะดำเนินการ.....
4. สถานที่ดำเนินการ.....
5. จำนวนผู้เข้าร่วม (กิจกรรม / ประชุม) ประมาณคน
6. ผู้รับผิดชอบกิจกรรม จำนวนคน ได้แก่ 1).....
2).....
3).....

ฯลฯ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(.....)

หัวหน้าพรรค.....

ที่ปรึกษา

1. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. นายแสวง บุญมี

รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะผู้จัดทำ

1. นายสมพล พรผล

ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง

2. นางสาวเกษสุดา ภูสะพาน

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ

3. นายอภิวัฒน์ เรืองทรัพย์

รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง

4. นางสาวเมตตา วัชรโรจน์

รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ

5. นายนิทัศน์ ประทักษ์ใจ

ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง

6. นายอมร รัชตังกูร

ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบบัญชีการเงินและทรัพย์สิน

7. นายบรรพจน์ หอประยูร

ผู้อำนวยการฝ่ายระบบฐานข้อมูลพรรคการเมือง

8. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

9. นางสาวเสาวภา เดชาภิณธ์

ผู้อำนวยการฝ่ายติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ

พรรคการเมือง

10. นายพงษ์พันธ์ สายช่างทอง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาพรรคการเมือง

11. ว่าที่ร้อยตรี ตะติยาวัฒน์ สุวรรณศรี

ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบการใช้จ่ายและสนับสนุนพรรคการเมือง

12. นายโชคดี ด้วงแป้น

พนักงานการเลือกตั้ง ฝ่ายกิจการพรรคการเมือง

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายมาตรการทางปกครอง

13. พนักงานและลูกจ้างสำนักกิจการพรรคการเมืองทุกคน

14. พนักงานและลูกจ้างสำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐทุกคน